

7. Федулова Л.І. Економіка знань : підручник / Федулова Л.І. – К. : НАН України ; Інститут економіки та прогнозування НАН України, 2009. – 600 с.
8. Ліпкан В.А. Теорія управління в органах внутрішніх справ : навч. посібник / Ліпкан В.А. – К. : КНТ, 2007. – 884 с.
9. Охотский Е.В. Теория и механизмы современного государственного управления : учебно-методический комплекс / Охотский Е.В. – М. : Издательство Юрайт, 2013. – 701 с.
10. Краснокутська Н.В. Інноваційний менеджмент : навч. посібник / Краснокутська Н.В. – К. : КНЕУ, 2003. – 504 с.

УДК 336.221.22

Кравець О.В.
студентка

Класичний приватний університет

СУЧАСНІ АСПЕКТИ РІВНЯ ПОДАТКОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ ДЛЯ ПЛАТНИКІВ ЄДИНОГО ПОДАТКУ В УКРАЇНІ

У статті розглянуто суть єдиного податку, наведено алгоритми визначення приналежності суб'єкта до певної групи єдиного податку для фізичних та юридичних осіб. Здійснено критичний аналіз кожної з груп платників єдиного податку. Проаналізовано вплив податкових відрахувань на діяльність суб'єкта малого підприємництва. Для підтримки малого бізнесу в умовах кризи запропоновано не поділяти платників єдиного податку на групи відносно суб'єктів співпраці; збільшити поріг річного обсягу доходу для 1 групи платників єдиного податку.

Ключові слова: фізична особа, юридична особа, доходи підприємця, єдиний податок, ставка єдиного податку, звітність, податкове навантаження.

Кравець Е.В. СОВРЕМЕННЫЕ АСПЕКТЫ УРОВНЯ НАЛОГОВОЙ НАГРУЗКИ ДЛЯ ПЛАТЕЛЬЩИКОВ ЕДИНОГО НАЛОГА В УКРАИНЕ

В статье рассмотрена суть единого налога, приведены алгоритмы определения принадлежности субъекта к определенной группе единого налога для физических и юридических лиц. Осуществлен критический анализ каждой из групп плательщиков единого налога. Проанализировано влияние налоговых отчислений на деятельность субъекта малого предпринимательства. Для поддержки малого бизнеса в условиях кризиса предложено не разделять плательщиков единого налога на группы относительно субъектов сотрудничества; увеличить порог годового объема дохода для 1 группы плательщиков единого налога.

Ключевые слова: физическое лицо, юридическое лицо, доходы предпринимателя, единый налог, ставка единого налога, отчетность, налоговая нагрузка.

Kravets O.V. MODERN ASPECTS OF LEVEL OF TAX LOADING ARE FOR PAYERS OF THE UNITED TAX IN UKRAINE

The article looks into the single tax, are algorithms for determining membership subject to certain groups of single tax for individuals and legal entities. The critical analysis of each group of single taxpayers. The influence of tax deductions on the activities of the small businesses. To support small businesses in crisis prompted not share single taxpayers in respect of business cooperation; increase the annual volume threshold income for group 1 single taxpayers.

Keywords: individual, legal entity income entrepreneurs, a single tax rate flat tax, accounting, tax burden.

Постановка проблеми. Одним із основних чинників розвитку підприємницької діяльності є сприятливий режим оподаткування. На сучасному етапі становлення національної економіки зазначеному податку відводиться значна роль у спрощенні оподаткування доходів суб'єктів малого підприємництва, мінімізації їх витрат на облік і звітність, зменшенні кількості спорів платників з контролюючими органами, підвищенні рівня зайнятості населення, збільшенні надходжень до бюджету, зменшенні витрат на адміністрування податків. Для суб'єкта малого підприємництва, який сплачує єдиний податок, скорочується загальна кількість обов'язкових платежів, встановлених чинним законодавством України, зменшуються обсяги та види звітності, спрощується порядок ведення обліку доходів та витрат. Проте в умовах кризи постає питання підтримки суб'єктів малого бізнесу, а це потребує подальшого розгляду та, можливо, змін в існуючій податковій системі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Істотний внесок у розвиток і вдосконалення теоретичних розробок і практичних рекомендацій щодо спрощених систем оподаткування здійснено такими авторами, як О.В. Калмиков, Л.П. Коваль, В.О. Орлова, П.В. Сидоренко, О.С. Червінська та інші. Проте через постійні зміни Податкового ко-

дексу України, а також зважаючи на системність кризових явищ, виникає потреба у подальшому дослідженні обраної теми.

Постановка завдання. Завдання статті полягає у дослідженні проблеми рівня податкового навантаження щодо підприємців, платників єдиного податку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Єдиний податок – це податок, який сплачується фізичними особами – підприємцями та юридичними особами, які перебувають на спрощеній системі оподаткування [11]. Єдиний податок передбачає спрощений облік доходів і витрат, а також заміщає собою сплату і розрахунок певної кількості обов'язкових податків і зборів, які сплачуються в Україні [11].

На сьогодні існує 6 груп платників єдиного податку [11]. Крім того, кожна група має свої особливості, а також переваги та недоліки застосування. Для будь-якого підприємця, який тільки розпочинає займатися фінансовою діяльністю та не має спеціальних знань із бухгалтерського обліку, така велика диференціація ставок податку може ускладнити сприйняття та здійснення адміністрування податку. Для того щоб підприємцю було простіше обрати групу єдиного податку, яка підходить саме для нього, а також задля узагальнення та систематизації харак-

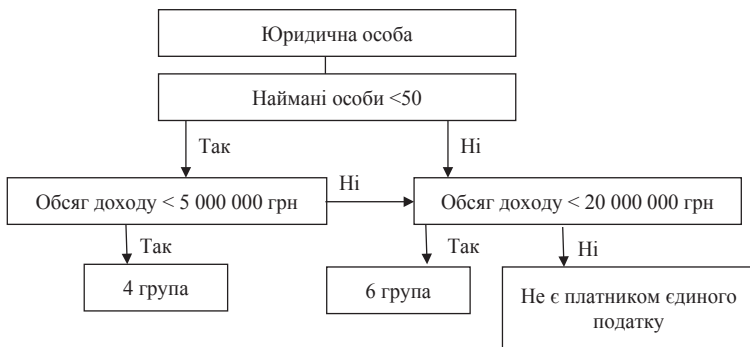

Рис. 1. Алгоритм визначення групи єдиного податку для юридичних осіб

Джерело: узагальнено автором самостійно за Податковим кодексом України [1]

теристик груп єдиного податку запропоновано таку схему – окремо для юридичних (рис. 1) та фізичних осіб (рис. 2).

Розглянемо, які види діяльності заборонені чинним законодавством для платників єдиного податку.

Спрощена система оподаткування не поширюється на суб'єкти господарювання [11], які здійснюють (291.5.1):

1) діяльність:

- з організації, проведення азартних ігор; управління підприємствами; надання послуг пошти (крім кур'єрської діяльності) та зв'язку (крім діяльності, що не підлягає ліцензуванню); організації торгів (аукціонів) та продажу виробів та предметів мистецтва, колекціонування, антикваріату; організації, проведення гастрольних заходів;

- у сфері фінансового посередництва (крім діяльності, що здійснюється страховими агентами, визначеними Законом про страхування, сюрвейерами, аварійними комісарами та аджастерами, визначеними розділом III;

2) обмін іноземної валюти;

3) виробництво, експорт, імпорт, продаж підакцизованих товарів (крім роздрібного продажу паливно-мастильних матеріалів в емностях до 20 л та діяльності фізичних осіб, пов'язаної з роздрібним продажем пива, столових вин);

4) видобуток, виробництво, реалізацію дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, у тому числі органогенного утворення (крім виробництва, постачання, продажу (реалізації) ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення на півдорогоцінного каміння);

5) видобуток, реалізацію корисних копалин, крім реалізації корисних копалин місцевого значення.

Не можуть бути платниками єдиного податку (291.5.2) [11]:

1. Фізичні особи – підприємці, які здійснюють технічні випробування та дослідження, діяльність у сфері аудиту.

2. Фізичні особи – підприємці, які надають в оренду:

- земельні ділянки, загальна площа яких перевищує 0,2 га;

- житлові приміщення, загальна площа яких перевищує 100 м²;

- нежитлові приміщення, загальна площа яких перевищує 300 м²;

3. Страхові компанії, страхові брокери, банки, кредитні спілки, ломбарди, лізингові компанії, довірчі товариства, установи накопичувального пенсійного забезпечення, інвестиційні фонди і компанії; реєстратори цінних паперів.

4. Суб'єкти господарювання, у статутному капіталі яких сукупність часток, що належать ЮО, які не є платниками єдиного податку, не менше 25%.

5. Представництва, філії та інші відокремлені підрозділи ЮО, яка не є платником єдиного податку.

6. Фізичні та юридичні особи – нерезиденти.

7. Суб'єкти господарювання, які на день подання заяви про реєстрацію платником єдиного податку мають податковий борг, крім безнадійного податкового боргу, що виник внаслідок дії обставин непереборної сили.

Розглянемо більш детально переваги та недоліки для кожної з груп фізичних осіб платників єдиного податку та проілюструємо наші висновки в наступній таблиці (табл. 1).

Серед загальних недоліків для фізичних осіб – підприємців, платників єдиного податку можна виділити також:

1. Додаткові ставки податків, зокрема податок при перевищенні суми граничного обсягу доходу 15%. Кожен підприємець намагається заробити якомога більше грошей, проте жоден не може передбачити всі свої доходи наперед. Цей крок можна зрозуміти з боку держави – додатковий прибуток, проте з боку підприємця це виглядає як покарання за сумлінну працю та «прозору» фінансову звітність.

2. Єдиний податок залишився «не єдиним» [7], оскільки і надалі продовжується окрема сплата внесків по єдиному соціальному страхуванню до

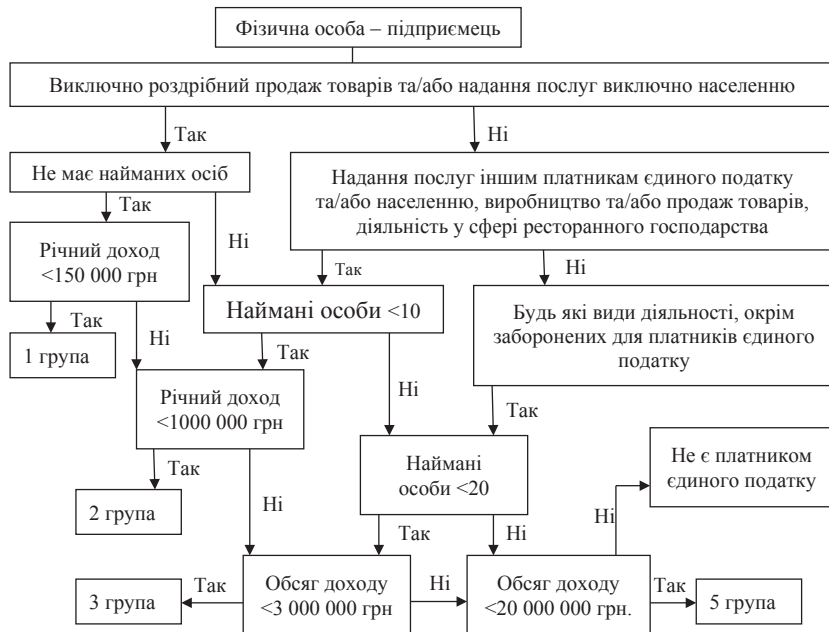

Рис. 2. Алгоритм визначення групи єдиного податку для фізичних осіб

Джерело: узагальнено автором самостійно за Податковим кодексом України [1]

Таблиця 1

Переваги та недоліки груп фізичних осіб – платників єдиного податку

Група	Переваги	Недоліки
1 група	1. Найнижча сума сплати єдиного податку. 2. Звітність щодо фінансової діяльності лише один раз на рік. 3. Надається можливість не сплачувати єдиний податок протягом одного календарного місяця на рік (на час відпустки або хвороби).	1. Заборонено винаймати працівників. 2. Заборона на деякі види діяльності. 3. Заборонено співпрацювати з юридичними особами та іншими платниками єдиного податку. 4. Досить сурове обмеження щодо річного обсягу доходу. Витрати багатьох підприємців залежать від курсу долара. В умовах економічної кризи, коли курс долара може зрости лише за добу на декілька гривень, річний обсяг доходу 150 тис. грн не здається великою сумою. 5. Сплата єдиного податку авансовим внеском, тобто – ще нічого не заробили, а вже потрібно заплатити.
2 група	1. Досить невелика сума сплати єдиного податку (якщо не враховувати єдиний соціальний внесок). 2. Надається можливість не сплачувати єдиний податок протягом одного календарного місяця на рік (на час відпустки або хвороби), якщо приватний підприємець не має найманих осіб.	1. Обмеження щодо кількості працівників. 2. Заборона на деякі види діяльності. 3. Заборонено співпрацювати з юридичними особами. 4. Обмеження щодо обсягу доходу за рік.
3 група	1. Існує обмеження щодо обсягу річного доходу, проте для суб'єкта малого підприємства 3 млн грн сума досить значуща і перевищити її доволі складно.	1. Дуже велика ставка сплати податку, особливо це відчутно для підприємців які ще 2 роки тому сплачували єдиний податок близько 200 грн на місяць. 2. Податок нараховується на суму доходу, при цьому витрати підприємців не враховуються.
5 група	1. Незначні обмеження щодо кількості найманих працівників та обсягу річного доходу.	1. Податок нараховується на суму доходу, при цьому витрати підприємців не враховуються.

Джерело: розроблено автором самостійно

Пенсійного фонду у порядку, визначеному Законом України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» [2]. Єдиний соціальний внесок нараховується у розмірі, що є не меншим, ніж мінімальний страховий внесок на одну особу. Платник єдиного податку повинен сплачувати соціальний внесок не тільки за себе, але й за найманих працівників. Окрім значних сум до сплати до Пенсійного фонду підприємці вимушені складати і подавати додаткові звіти, що також ускладнює ведення обліку [6, с. 246].

3. Для фізичних осіб – підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування, існують певні обмеження щодо видів діяльності, якими їм можна займатися.

4. Доволі велика різноманітність груп платників єдиного податку для фізичних осіб, серед яких люди не без спеціальних знань складно обрати свою.

Серед загальних переваг для всіх фізичних осіб – платників єдиного податку можна підкреслити такі:

1. Спрощене ведення поточного бухгалтерського обліку доходів і витрат з метою обрахунку об'єкта оподаткування за методикою, затвердженою Міністерством фінансів України, адже бухгалтерський облік у повній формі є вкрай витратним та недоцільним, а у деяких видах діяльності просто неможливим [7].

2. Замість різноманітних форм податкової звітності за податками та зборами, які замінюються єдиним податком, заповнюється одна форма звітності – розрахунок сплати єдиного податку суб'єктом малого підприємства – юридичною особою, що подається до податкового органу раз на квартал [7]. Крім того, на сьогодні підприємцю надається можливість надсилати звітність до податкових органів не виходячи з дому за допомогою мережі Internet, що може значно скоротити час підприємця та витрати на послуги бухгалтера.

Для суб'єктів господарювання податок виступає суттєвою часткою змінних витрат, оскільки він, навіть і мінімальний, скорочує їхні реальні доходи. На-

разі існує суттєва проблема рівня податкового навантаження на підприємців, платників єдиного податку, особливо це помітно, якщо враховувати умови фінансової кризи 2014 року для України.

Розглянемо практичну ситуацію. Фізична особа – підприємець (умовно позначимо ПП Яструб) надає послуги юридичній особі, при цьому обсяг річного доходу підприємця не перевищує 150 тис. грн. Проте, оскільки ПП Яструб надає послуги саме юридичній особі, йому необхідно обрати 3 групу платників податків із ставкою 5% від доходу. В такому випадку розглянемо прибуток підприємця. У таблиці 2 наведено дохід підприємця та податки, які необхідно сплатити, обравши 3 групу платників єдиного податку.

Таблиця 2

Щомісячний дохід та податки ПП Яструб, грн

Період	Дохід	Податки		Всього податків
		Податок 5%	Єдиний соц. внесок	
січень	7559,64	377,982	422,65	800,632
лютий	7125,43	356,272	422,65	778,922
березень	7888,43	394,422	422,65	817,072
квітень	7614,97	380,749	422,65	803,399
травень	6687,51	334,376	422,65	757,026
червень	4794,19	239,71	422,65	662,36
липень	5686,38	284,319	433,75	718,069
серпень	4454,33	222,717	433,75	656,467
вересень	3903,63	195,182	433,75	628,932
жовтень	4053,84	202,692	451,45	654,142
листопад	3879,82	193,991	451,45	645,441
Всього	63648,2	3182,41	4740,05	7922,46

Джерело: розраховано автором самостійно

Необхідно також враховувати щомісячні платежі, які сплачує ПП Яструб, зокрема: оренда приміщення, банківські послуги – зняття готівки з рахунку, комунальні платежі (табл. 3).

Таблиця 3

Інші витрати ПП Яструб, грн

Період	Інші витрати			Всього інших витрат
	1% банківські послуги	Оренда приміщення	Послуги електроенергії	
січень	75,5964	2000	642	2717,6
лютий	71,2543	2000	650	2721,25
березень	78,8843	2000	390	2468,88
квітень	76,1497	2000	125	2201,15
травень	66,8751	2000	86	2152,88
червень	47,9419	2000	65	2112,94
липень	56,8638	2000	78	2134,86
серпень	44,5433	2000	124	2168,54
вересень	39,0363	2000	280	2319,04
жовтень	40,5384	2000	345	2385,54
листопад	38,7982	2000	378	2416,8
Всього	636,482	2000	3163	25799,5

Джерело: розраховано автором самостійно

Розглянемо тепер прибуток ПП Яструб та порівняємо його із розміром мінімальної заробітної плати (табл. 4).

Для більш чіткого розуміння проблеми зростаючого рівня податкового навантаження в умовах кризи дані таблиці 4 представимо у вигляді графіка (рис. 3).

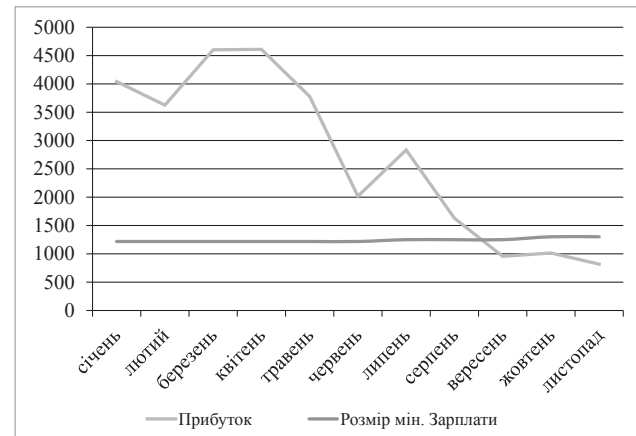

Рис. 3. Порівняння прибутку ПП Яструб із розміром мінімальної заробітної плати у 2014 році

Джерело: Розробка автора

Таблиця 4

Порівняння прибутку ПП Яструб із розміром мінімальної заробітної плати, грн

Період	Дохід	Всього податків	Всього інших витрат	Прибуток	Податкове навантаження, %	Розмір мін. Зарплати
січень	7559,64	800,632	2717,6	4041,41	10,59	1218
лютий	7125,43	778,922	2721,25	3625,25	10,93	1218
березень	7888,43	817,072	2468,88	4602,47	10,36	1218
квітень	7614,97	803,399	2201,15	4610,42	10,55	1218
травень	6687,51	757,026	2152,88	3777,61	11,32	1218
червень	4794,19	662,36	2112,94	2018,89	13,82	1218
липень	5686,38	718,069	2134,86	2833,45	12,63	1250
серпень	4454,33	656,467	2168,54	1629,32	14,74	1250
вересень	3903,63	628,932	2319,04	955,662	16,11	1250
жовтень	4053,84	654,142	2385,54	1014,16	16,14	1301
листопад	3879,82	645,441	2416,8	817,581	16,64	1301
Всього	63648,2	7922,46	5799,48	29926,2		13660

Джерело: розраховано автором самостійно

Дохід, а отже і прибуток зменшуються в умовах кризи, це зрозуміло, проте не зменшуються постійні затрати (а навпаки збільшуються), які підприємець має сплачувати та не має права враховувати при сплаті податку. Отже, ПП Яструб починаючи з вересня почав заробляти менше ніж офіційний розмір мінімальної зарплати. У таких умовах постає питання доцільності подальшого розвитку бізнесу. Зменшити податковий тиск для цього підприємця можливо за рахунок переведення його в 1 або 2 групи платників податків, проте працюючи із юридичними особами ПП Яструб не має можливості обрати іншу групу.

Висновки. Платникам єдиного податку досить важко адаптуватися до нового законодавства через часті зміни та доповнення до нього. Для платників податків виділено ряд позитивних та негативних аспектів нових ставок оподаткування. Нововведення у застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності є позитивним кроком у процесі розвитку суб'єктів малого підприємництва. Визначено, в умовах кризи податковий тягар негативно впливає на результати діяльності суб'єктів малого підприємництва, що призводить до скорочення кількості таких підприємств. Задля вирішення складних питань

із фізичними особами – платниками єдиного податку ми пропонуємо: не поділяти платників єдиного податку на групи відносно суб'єктів співпраці; збільшити поріг річного обсягу доходу для 1 групи платників єдиного податку, адже це доцільно у зв'язку із значним зниженням курсу гривні. Такий підхід дасть можливість частково компенсувати зростання рівня податкового навантаження на підприємців.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо державної податкової служби та у зв'язку з проведенням адміністративної реформи в Україні» від 05.07.2012 р. № 5083-VI, поточна редакція від 05.07.2012 р. на підставі 5083-17, чинний [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5083-17>.
2. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 р. № 2464-VI, поточна редакція від 07.11.2012 р. на підставі 5406-17 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>.
3. Закон України від 04.11.2011 № 4014-VI «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності» // Голос України. – 2011. – № 221. – 24 листопада.

4. Указ Президента України від 3 липня 1998 року № 727/98 «Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності» // Урядовий кур'єр. – 1998. – 9 липня.
5. Калмиков О.В. Реформування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності / О.В. Калмиков // Економічний вісник університету. – 2012. – № 18.1. – С. 97-104.
6. Коваль Л.П. Зміни у спрощеній системі оподаткування та їх вплив на фінансову безпеку малого підприємництва / Л.П. Коваль // Науковий вісник НЛТУ. – 2012. – № 22.1. – С. 244-251.
7. Мушинська І.С. Переваги та недоліки застосування спрощеної системи оподаткування в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=64540>.
8. Орлова В.О. Вплив спрощеної системи оподаткування на подальший розвиток малого бізнесу / В.О. Орлова // Всеукраїнський науково-виробничий журнал: Сталій розвиток економіки. – 2012. – № 3. – С. 78-81.
9. Сидоренко Р.В. Спрощена система оподаткування в Україні: історія і перспективи / Р.В. Сидоренко // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету. – 2012. – № 1.17. – С. 138-145.
10. Червінська О.С. Вибір оптимальної системи оподаткування для малих підприємств / О.С. Червінська // Науковий вісник НЛТУ. – 2011. – № 21.10. – С. 265-270.
11. Online журнал bizresurs [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://bizresurs.com.ua/spd/spd_ediniy_nalog_all_ukr.html.

УДК 330.46:378.14

Манькута Я.М.
аспірант

Східноєвропейського університету економіки і менеджменту

ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ НАДАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ ЯК СКЛАДОВОЇ СИСТЕМИ ЕФЕКТИВНОСТІ ВНЗ

Запропоновано підхід до формування методу оцінювання якості надання освітніх послуг, відповідну структуру показників, а також їх інтерпретацію у зв'язку з бізнес-процесами як складову системи управління ефективністю ВНЗ. Виокремлено особливості використання методів оцінювання якості освітніх послуг. Наведений підхід пов'язано з системою збалансованих показників, методологією бізнес-процесів, що дало змогу побудувати діаграму класів Методів оцінювання якості надання освітніх послуг у нотації UML.

Ключові слова: якість, освітня послуга, оцінювання, ВНЗ, ефективність.

Манькута Я.М. ОЦЕНИВАНИЕ КАЧЕСТВА ПРЕДОСТАВЛЕНИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УСЛУГ КАК СОСТАВЛЯЮЩЕЙ СИСТЕМЫ ЭФФЕКТИВНОСТИ ВУЗА

Предложен подход к формированию метода оценки качества предоставления образовательных услуг, соответствующая структура показателей, а также их интерпретация в связи с бизнес-процессами как составляющие системы управления эффективностью ВУЗа. Приведенный подход связан с системой сбалансированных показателей, методологией бизнес-процессов, что позволило построить диаграмму классов Методов оценки качества предоставления образовательных услуг в нотации UML.

Ключевые слова: качество, образовательная услуга, оценка, ВУЗ, эффективность.

Mankuta Ja.M. EVALUATION THE QUALITY OF EDUCATIONAL SERVICES AS COMPONENT OF THE EFFECTIVENESS SYSTEM FOR UNIVERCITY

The author proposed an approach to the formation method of assessing the quality of educational services, the structure of indicators, communications with business processes. Performance management system of the university consists of these components. The approach is based on balanced scorecard methodology, business processes, allowing to build a class diagram method of evaluation the quality of educational services in UML notation.

Keywords: quality, educational services, evaluation, university, efficiency.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку України вищі навчальні заклади забезпечують навчання фахівців, які повинні відповідати вимогам до фахівців у країнах Європейського Союзу. Будь-який вищий навчальний заклад, як і підприємство, формує продукти – освітні послуги. Допоміжною продукцією є науково-технічна продукція, інтегрована продукція на базі науково-технічної продукції та освітніх послуг, навчально-методична продукція [1].

Традиційно діяльність ВНЗ оцінюється за допомогою вимірювання показників, що належать до різних аспектів діяльності (наукова, виховна, навчальна, культурна і методична) освітнього закладу. При цьому управління здійснюється за допомогою делегування повноважень департаментам, відділам, інститутам, кафедрам та іншим підрозділам. Кожен із таких підрозділів відповідає за певний аспект діяльності ВНЗ та надає дані про роботу визначеного напряму вищому керівництву у вигляді ключових по-

казників тощо. При цьому збирається великий обсяг інформаційних масивів незв'язаної між собою інформації, яка, хоча й може зводитися до звітів, але в загальному випадку є непорядкованою, нецільовою й водночас має бути джерелом для визначення тенденції розвитку ВНЗ. У такій ситуації виникає проблема адекватного аналізу наявних даних й подальшого прийняття вірного рішення щодо розстановки пріоритетів розвитку та управління ВНЗ.

Зазначимо, що аналіз базується на таких складових, як методи оцінювання M , вхідні показники P та інтерпретація I . Оскільки діяльність ВНЗ орієнтована на бізнес-процеси B як такі, що мають визначений початок та кінець, то актуальним є дослідження та розробка показників, методів для забезпечення ефективності ВНЗ E таким чином, щоб їх інтерпретація відповідала певному бізнес-процесу та дозволяла визначити рекомендації щодо їх змін:

$$E : P \times M \rightarrow I(B).$$